ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 1 kwietnia 1933

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30 zł, półrocznie 15 zł, kwartalnie 7,5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł, kwartalnie 9 zł. Numer pojedyńczy 1,5 zł.

NR. 7 Wydawca: *Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.* **ROK 12**

Przemysł a Targi Poznańskie.

Coraz częściej rozbrzmiewają opinje wśród świata ekonomistów, że gnębiący nas powszechnie kryzys gospodarczy osięgnął już swe dno i że teraz trzeba liczyć się ze stałą acz powolną poprawą. Chcąc zaś jej przyjście przyspieszyć, nie można jej biernie oczekiwać, lecz wyjść trzeba naprzeciw, prostą drogą, zwaną wzmożeniem konsumcji.

Przemysł Polski powinien przeto przedewszystkiem zwrócić baczniejszą uwagę na swój rynek wewnętrzny, który mimo zmniejszonej siły nabywczej nie jest dostatecznie wyzyskany, i jego pojemność można jeszcze poważnie zwiększyć.

Jednym z podstawowych czynników dążenia do zwiększenia zbytu wyrobów przemysłowych na rynku wewnętrznym będzie energiczna i racjonalna propaganda, oraz bezpośrednie zetknięcie się wytwórców z klijentami.

Najstosowniejszą ku temu okazją są niewątpliwie tegoroczne Międzynarodowe Targi w Poznaniu, które odbędą się w czasie od 30 kwietnia do 7 maja.

Niech więc Targi te będą pokazem całego naszego przemysłu krajowego, niech wykażą jego dotychczasowy rozwój i wskażą mu nowe drogi; niech pouczą konsumentów w jakiej dziedzinie wytwórczości mogą zaspokoić swe zapotrzebowanie, nie sięgając po wyroby zagranicy, i niech zorjentują przemysł należycie w potrzebach konsumenta. Wreszcie niech nadewszystko Targi będą wyrazem sprawności organizacyjnej i administracyjnej naszego przemysłu, który umie zdobyć się na nowe maksimum wysiłku w przezwyciężaniu kryzysu.

Wielkie zainteresowanie tegorocznemi Targami w Poznaniu okazała zagranica, zwłaszcza Francja i Hiszpanja, które pragną zorjentować się w możliwościach rozwoju transakcyj kompensacyjnych między niemi a Polską.

Związek Fabrykantów apeluje przeto z tych względów i w tym roku do swych członków, by w Targach wzięli gremjalny udział.

Dyrekcja Targów, chcąc iść wystawcom jaknajdalej na rękę, przewiduje dla nich znaczne udogodnienia i ulgi.

Po bliższe informacje — jakoteż celem zawierania umów, prosimy zwracać się wprost do Dyrekcji Międzynarodowych Targów w Poznaniu, ul. Marsz. Focha 18, tel. 62-06 i 69-91.

Mgr. Alfred Peda.

Dotychczasowy i nowy podatek spadkowy.

Jeżeli mieści w sobie choć odrobinę prawdy dawne rzymskie przysłowie, że „heredis fletis sub persona risus est“ (płacz spadkobiercy jest ukrytym śmiechem), to nie możnaby powiedzieć, aby przysłowie to miało tę odrobinę nawet prawdy w naszych stosunkach. Przyczyna tego leży w tem, że państwo zabierało dotąd spadkobiercy bardzo wielką, a przy dalszych stopniach pokrewieństwa do spadkodawcy, poprostu lwią część odziedziczonego majątku. Spadkobierca więc nie miał powodu do radości, a przysłowie powyższe możnaby sparafrazować i powiedzieć, że płacz spadkobiercy był istotnie gorzkim płaczem. Dość wskazać na to, że najwyższa norma pobieranego przez państwo podatku wynosiła dotąd 60 procent czystej wartości odziedziczonego spadku! Podatek spadkowy uchwalony w roku 1920 i kilkakrotnie później zmieniany, w swej dotychczasowej formie, był wytworem pozagospodarczej myśli, wytworem motywów politycznych, i jak trafnie ktoś powiedział, stworzony on został z intencją niwelowania wybujałych ponad przeciętność egzystencyj. W naszym systemie podatkowym podatek spadkowy stał się jednym z najniesprawiedliwszych i wybitnie antygospodarczych podatków, naruszając poważnie zasadę, że dorobek materjalny jednej generacji służyć powinien następnym.

Drakońska skala podatku, wynosząca naprzykład przy przejściu spadku na małżonka i dzieci od 2—15 proc. wartości majątku stała się zwłaszcza niesłychanie nieznośną w dobie obecnego kryzysu, uniemożliwiając często upłynnienie odziedziczonego majątku i prowadząc do znacznych zaległości w spłacie, a w licznych przypadkach, kiedy płatnikowi nie udało się uzyskać rat, prowadząc prostą drogą do ruiny gospodarczej. Ale nawet i dla płatników, którym rozłożono płatność podatku na kilkoletnie raty, ciężar pokrywania tych rat przechodził możliwości płatnicze, uwzględniając fakt, że raty oparte były na poprzednich wysokich z lepszego okresu gospodarczego pochodzących wymiarach, natomiast obecna wartość odziedziczonego majątku, reprezentuje niekiedy zaledwie ⅓ albo ¼ dawnej wartości szacunkowej. W ten sposób za cenę możności spłaty podatku w ratach dotychczasowa wysoka już bardzo skala podatku wzrosła jeszcze bardziej, uniemożliwiając poprostu wielu płatnikom zwłaszcza z pośród sfer rolniczych, wywiązywanie się nawet z rat.

O ile dla poszczególnych płatników ciężar dotychczasowego podatku spadkowego był poprostu rujnującym ich egzystencję, to natomiast wpływy jakie Skarb Państwa z podatku tego dotąd uzyskiwał były stosunkowo nikłe i obracały się w granicach zaledwie 3—4 milj. zł rocznie.

Długotrwałe, od lat datujące się zabiegi organizacyj gospodarczych o radykalne i wydatne obniżenie skali podatku spadkowego, przyoblekły się nareszcie w realne kształty. W dniu 9 marca uchwalił Sejm, a w dniu 14 marca przyjął Senat w dosłownem brzmieniu sejmowem, nowelę zmieniającą niektóre przepisy o opodatkowaniu spadków i darowizn. Nowela ta ukazała się już w Nr. 21 Dz. Ustaw i wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia rb. Nowa ustawa, zrywa już w dużej mierze z motywami pozagospodarczemi i obniża wydatnie skalę podatkową, łagodząc zwłaszcza wysokie opodatkowanie spadków, przechodzących na najbliższą rodzinę. Pozostawiając jak dotąd wolne od opodatkowania spadki do sumy 10 tys. zł w pierwszej kategorji (małżonek lub dziecko), a do sumy 3 tys. zł. o ile majątek przechodzi na inne osoby, nowela w zależności od stopnia pokrewieństwa zniża obecne stawki na 1/5 do ½ dotychczasowych wysokości. Zwłaszcza złagodzoną została progresja skali podatkowej dla majątków, reprezentujących stan średni. Stawka podatkowa w pierwszej grupie pokrewieństwa wynosić będzie ½ do 4 proc. (było dotąd 2—15 proc.) Do podatku od spadków i darowizn nie będzie się pobierać 10-procentowego dodatku nadzwyczajnego, a zatem będzie się pobierać jedynie 10-procentowy dodatek komunalny.

Płatnicy, którzy uzyskali rozłożenie podatku na raty przed wejściem w życie nowej ustawy, będą mogli skorzystać z nowych stawek w stosunku do rat płatnych po 1 kwietnia 1933 r., o ile raty płatne do dnia 1 kwietnia 1933 r., a obliczone według stawek dawniejszych, jakoteż raty przypadające po tym terminie, a obliczone według nowych zniżonych stawek uiszczą najdalej do dnia 1 stycznia 1934 r.

W wypadkach, w których podatek wymierzony przed 1 kwietnia 1933 roku nie został rozłożony na raty, władza podatkowa rozłoży podatek od daty doręczenia wymiaru (naturalnie przy zastosowaniu starych stawek). Po takiem rozterminowaniu do rat płatnych po 1 kwietnia 1933 r. mogą mieć również zastosowanie nowe stawki podatkowe, o ile płatnik raty te zapłaci najdalej do 1 stycznia 1934 r. tudzież do tego terminu uiści raty płatne przed 1 kwietnia 1933 r., a obliczone według stawek dawniejszych.

Płatnicy, którzy skorzystają z wymienionych wyżej ulg nie będą opłacać kar za zwłokę i odsetek za odroczenie.

Uwzględniając bardzo wydatne obniżenie stawek podatku, zauważyć trzeba, że tą drogą właśnie stworzona została przynęta dla likwidacji zaległości w podatku od spadków i darowizn, które bądź co bądź są znaczne. Poza powyższemi dwoma przypadkami, nowa taryfa opodatkowania spadków i darowizn zasadniczo będzie mieć zastosowanie do wszystkich wymiarów uskutecznionych po wejściu w życie nowej ustawy. Stwierdzić wreszcie należy, że zniżenie stawek podatkowych do możliwych granic rzeczywistego ściągnięcia nie narusza wcale wpływów skarbowych a urealnia jedynie dotychczasowy wymiar podatku i jego ściągnięcie.

Mgr. Henryk Sulek.

Sądownictwo polubowne przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu działa stały Sąd Polubowny na zasadzie art. 4-go p. 7 rozporządzenia Prez. R. P. z 15. 7. 1927 r. o Izbach przemysłowo-handlowych. Sąd ten jest właściwy do rozstrzygania wszelkich sporów, wynikłych z stosunków handlowych. — Z uwagi na to, że statut tegoż Sądu został ostatnio zmieniony wskutek nowej procedury cywilnej, omówimy pokrótce najważniejsze postanowienia, odnoszące się do postępowania przed tym Sądem i zwrócimy uwagę na cechy charakterystyczne, któremi różni się od sądów państwowych. Jeśli strony chcą poddać rozstrzygnięciu Sądu Polubownego spór już zaistniały, wzgl. ewentl. spory z pewnego stosunku prawnego wyniknąć mogące, winny zawrzeć umowę na piśmie (zapis na Sąd Polubowny) i umowę tę podpisać. W zapisie należy oznaczyć przedmiot sporu bądź też stosunek prawny, z którego wynikł lub wyniknąć może (zapis samoistny). Jeśli zostaje zawarta umowa na piśmie, wystarczy dodanie klauzuli „wszelkie spory, które z umowy niniejszej mogą wyniknąć, rozstrzygać będzie Sąd Polubowny przy Izbie przemysłowo-handlowej w Poznaniu.“

Istotne jest to, że nowa procedura cywilna stawia wymóg pisemnego zapisu na Sąd Polubowny, podczas, gdy dotychczas forma umowy na Sąd Polubowny była obojętną. Dopóki zapis na Sąd Polubowny trwa, strony nie mogą żądać rozpoznania sporu przez sąd państwowy, chyba, że zapis na Sąd Polubowny rozwiążą.

Strona powodowa może w razie istnienia zapisu na Sąd Polubowny pozwać drugą stronę przed tenże Sąd nawet wbrew jej woli, pozywając ją, wyznacza jednocześnie sędziego polubownego z listy zaprzysiężonych sędziów polubownych, których wybiera plenarne zebranie Izby P.-H. Druga strona wyznacza również sędziego polubownego, przewodniczącego S. p. natomiast mianuje prezes Izby p.-h.

Jeśli druga strona sędziego wyznaczyć nie chce, wzgl. mimo upomnień z tą czynnością zwleka, sędziego mianuje wówczas prezes Izby p.-h. Obie strony mogą wyłączyć sędziego polubownego z tych samych przyczyn, które uzasadniają wyłączenie sędziego państwowego.

Tryb postępowania przed sądem polubownym ustala Sąd polubowny według własnego uznania, kierując się zasadą celowości. Sąd czuwa nad tem, żeby strony miały pełną możność obrony swoich praw, bacząc jednocześnie, żeby nie przewlekały toku postępowania. Formalistykę redukuje się do niezbędnego minimum. Przesłuchanie świadków i biegłych przed Sądem Polubownym Izby jest dopuszczalne; zaprzysięga ich wtedy Sąd Grodzki, a przesłuchuje Sąd Polubowny.

Wyrok Sądu Polubownego ma taką samą moc prawną, jak wyrok sądu państwowego, jest jednak ostateczny, t. zn., że niema od niego apelacji. Można jedynie żądać uchylenia wyroku w nielicznych wyraźnie w kodeksie postępowania cywilnego wymienionych wypadkach, m. in., jeśli nie było zapisu na Sąd Polubowny, jeśli stronom nie dano możności obrony swoich praw, jeśli wyrok treścią swoją ubliża porządkowi publicznemu i dobrym obyczajom, i jeśli zaistniały przyczyny, które uzasadniają wznowienie postępowania przed sądami państwowemi.

Skoro wyrok zostanie doręczony stronom na piśmie, strona wygrywająca spór, składa wniosek o przyznanie klauzuli egzekucyjnej, której Sąd może odmówić tylko w jednym wypadku, t. j. jeśli wyrok S. P. ubliża porządkowi publicznemu i dobrym obyczajom.

Istotą postępowania przed Sądem Polubownym jest jego szybkość, szczególnie doniosła dla załatwiania sporów, wynikłych z stosunków handlowych. Zwłaszcza w dobie dzisiejszej sprawa ta przedstawia szczególną doniosłość, gdyż niejednokrotnie wyrok, uzyskany zbyt późno wskutek przewlekłej procedury, nie przedstawia dla strony wygrywającej żadnej wartości, wzgl. bardzo małą, z powodu zmian, zaszłych w międzyczasie w stanie majątkowym dłużnika. Dodać należy, że, jeśli spór zostanie poddany rozstrzygnięciu Sądu Polubownego powód może wnieść do Sądu Państwowego o zabezpieczenie swojego roszczenia, o ile udowodni, że niezabezpieczenie mogłoby go pozbawić możności zaspokojenia się z majątku dłużnika i, o ile udowodni wiarygodność swojego roszczenia.

Niemniej ważnym momentem jest rzeczowość rozstrzygania spraw. Sąd Polubowny Izby składa się z osób czynnych w życiu gospodarczem, których na to stanowisko zaproponowały organizacje gospodarcze, a więc ludzi obeznanych dokładnie ze stosunkami życia gospodarczego, w szczególności zwyczajami handlowemi, zasadami etyki kupieckiej itd. Sędziowie ci składają przysięgę co do sumiennego i bezstronnego pełnienia swoich obowiązków. W ten sposób skład Sądu polubownego Izby daje rękojmię tak co do fachowej jak i moralnej strony działania Sądu.

W końcu należy wspomnieć o kosztach postępowania przed Sądem Polubownym. Koszty te wynoszą 2½% wartości przedmiotu sporu, niemniej jednak, niż 150 zł. Odpadają jednocześnie koszty zastępstwa stron (gdyż statut Sądu Polubownego Izby zastępstwo przez zawodowych pełnomocników procesowych wyklucza) oraz wszelkie wpisy stałe, które się uiszcza w postępowaniu przed sądami państwowemi.

Sprawy podatkowe i skarbowe

Opłata stemplowa od kaucji hipotecznej.

Władze skarbowe dokonały w ostatnim czasie wiele wymiarów opłaty stemplowej od umów stwierdzających ustanowienie kaucyj hipotecznych. Przy tych wymiarach ma znaczenie istotne okoliczność,

czy wierzytelność, na zabezpieczenie której służy hipoteka, już istnieje, czy też może dopiero powstać, i zależnie od tego stosuje się stawkę opłaty ½%, wzgl. 0,1%. Władze skarbowe stanęły na stanowisku, że niezależnie od wymiaru opłaty w wysokości ½% od tej części kaucji, która służy na zabezpieczenie wierzytelności już istniejącej, należy jeszcze wymierzyć opłatę w wysokości 0,1% od całej hipoteki.

Na skutek interwencji Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu zadecydowało obecnie Ministerstwo Skarbu, że przy wymiarze opłaty w powyższych wypadkach należy oprzeć się na tym stanie faktycznym, który istnieje w chwili sporządzenia pisma, zawierającego ustanowienie zastawu, wzgl. hipoteki. W razie stwierdzenia zatem, że zastaw (hipoteka) zabezpiecza wierzytelności już istniejące, należy oprócz ½%-wej opłaty od tych wierzytelności pobrać opłatę w wysokości 0,1%, jedynie od różnicy między sumą, która ma być zabezpieczoną zastawem, wzgl. zahipotekowana, a kwotą wierzytelności już istniejących.

Postępowanie karne w sprawie świadectw przemysłowych.

Ministerstwo Skarbu zarządziło (L. D. V. 3852/3/33), by Urzędy Skarbowe zaniechały wdrażania postępowania karnego przeciwko tym płatnikom, którzy świadectwa przemysłowe na rok 1933 nabyli po terminie ustawowym, lecz w okresie do dnia 15 stycznia 1933 r. włącznie. Nałożone już na powyższych płatników kary pieniężne umorzą Izby Skarbowe na wniosek właściwych urzędów skarbowych. Izby Skarbowe zostały nadto upoważnione do obniżania na prośby płatników kar pieniężnych, nawet poniżej minimalnej granicy, t. j. trzykrotnej kwoty nieuiszczonej za świadectwo, o ile świadectwa przemysłowe na rok 1933 zostały nabyte w okresie od 16—31 stycznia 1933 r. włącznie. Ulga ta jednak może być udzielona jedynie w wypadkach, w których Urzędy Skarbowe stwierdzą, że zwłoka w wykupieniu świadectwa przemysłowego nastąpiła nie ze złej woli płatnika, lecz ze względu na niepomyślny stan przedsiębiorstwa.

Zwrot wzgl. zaliczenie nadpłaconych kar za zwłokę.

Na skutek skarg, że władze skarbowe nie zwracają wzgl. nie zaliczają nadpłaconych kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych zwróciła się Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu do Izby Skarbowej o wyjaśnienie tej kwestji. W odpowiedzi na to oświadczyła Izba Skarbowa, że w razie zmniejszenia należności podatkowych wskutek załatwienia odwołania, należy zwracać wzgl. zaliczać na inne należności podatkowe równeż nadebrane kary za zwłokę obliczone proporcjonalnie do umorzonej części podatku. Czy pobrane opłaty egzekucyjne w razie późniejszego obniżenia wzgl. uchylenia wymiaru podlegają zwrotowi zadecyduje Ministerstwo Skarbu.

Obniżenie kar za zwłokę.

Zwracamy uwagę na Dz. U. R. P. Nr. 14 z dnia 18 marca rb., w którym pod poz. 94 ukazało się rozporządzenie Rady Ministrów o obniżeniu kar za zwłokę przy egzekucjach należności pieniężnych w postępowaniu przymusowem w administracji.

Na zasadzie tego rozporządzenia kary za zwłokę, pobierane od należności pieniężnych w trybie art. 53 ust. 1 rozporządzenia Prez. Rz. z dnia 22 marca 1928 o postępowaniu przymusowem w administracji obniża się do 1% miesięcznie. Postanowienie to nie dotyczy należności specjalnych, od których kary za zwłokę określają inne rozporządzenia Rady Ministrów, wydane na podstawie art. 53 ust. 2 rozporządzenia Prez. Rz. o postępowaniu przymusowem w administracji. Równocześnie traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29. 11. 1932 w sprawie obniżenia kar za zwłokę przy egzekucjach należności pieniężnych w postępowaniu przymusowem w administracji.

Sprawy socjalne.

Wsprawie wpłacania składek do Funduszu Bezrobocia.

W związku z zaleganiem przez poszczególne zakłady pracy we wpłacaniu składek do Funduszu Bezrobocia, dyrekcja tej instytucji poleciła zarządom obwodowym Funduszu Bezrobocia, aby w wypadkach stwierdzenia zaległości przeprowadzono dochodzenia, czy zakład pracy potrąca zatrudnionym robotnikom należne od nich składki i czy składki te są wpłacane do Funduszu Bezrobocia. W wypadkach stwierdzenia, że zakład pracy nie wpłaca Funduszowi Bezrobocia potrąconych składek, zarząd obwodowy F. B. winien wystąpić do władz administracyjnych z wnioskiem karnym w myśl treści § 58 „Prawa o wykroczeniach.“

Nowelizacja ustawy o urlopach pracowników w przemyśle i handlu.

Sejm przyjął nowelę do ustawy o urlopach przyczem jednak urlopy utrzymane zostaną według norm dotychczasowych, t. j. 8 dni po jednym roku pracy a 15 dni po 3 latach. Za niedzielę i święta, przypadające na czas urlopu, nie będzie się jednak płaciło wynagrodzenia, opłata więc dotyczyć będzie faktycznych dni pracy. Nowela przewiduje także możność czasowego zawieszenia przepisów ustawy.

Inwestycje miejskie i fundusz pracy.

Miasta nasze, szczególnie na obszarze b. zaboru rosyjskiego, w przeważnej części nie posiadają wodociągów, kanalizacji i gazowni, tych zasadniczych inwestycyj, rentujących się bezpośrednio, bez których trudno obecnie wyobrazić sobie nawet małe miasto środkowej Europy. Wiele z tych miast posiada gotowe już projekty, zatwierdzone nawet przez władze, które jednak z braku funduszów i trudności uzyskania pożyczek nie mogą być zrealizowane. Kosztorysy tych projektów, które obejmują tylko część miast oblicza Związek Miast Polskich na około 400 milj. zł. Stopniowe wykonywanie tych inwestycyj przyczyniłoby się wydatnie do zmniejszenia bezrobocia tak w miastach, gdzie będą wykonywane, jak i przemyśle metalurgicznym i budowlanym, które ożywiłyby się zamówieniami. Fundusz pracy, udzielając miastom pożyczek kasowych, zanim miasto będzie mogło otrzymać normalną pożyczkę inwestycyjną, przyczyniłby się do przyspieszenia realizacji. Mając na uwadze wielki rozmiar tych robót, rozważyć trzeba zorganizowanie wielkiej spółki finansowo-budowlanej opartej o kapitały, jakie dałoby się uzyskać na przeprowadzenie programu robót. Spółka taka miałaby zajęcie przez kilkadziesiąt lat.

Prawo i sąd w życiu gospodarczem.

Ustawa o rozdawnictwie dostaw i robót publicznych.

„Dziennik Ustaw“ Nr. 19/33 r. z dnia 24 marca, przyniósł pod. poz. 127 tekst oddawna oczekiwanej ustawy o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa samorządu oraz instytucyj prawa publicznego,

uchwalonej 15 lutego 1933. Tekst ten w dosłownem brzmieniu podajemy poniżej:

Art. 1. (1) Rada Ministrów ustala w drodze rozporządzeń sposoby i warunki udzielania zamówień na dostawy i roboty oraz przyjmowania dokonanych dostaw i robót dla Skarbu Państwa, samorządu terytorjalnego, instytucyj prawa publicznego, zakładów i przedsiębiorstw państwowych, tudzież dla zakładów i funduszów przez państwo zarządzanych, z wyłączeniem monopoli państwowych i tych państwowych przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i górniczych, które zostały wydzielone z ogólnej administracji państwowej i uznane za przedsiębiorstwa, posiadające samoistną osobowość prawną, w drodze rozporządzeń Rady Ministrów, wydanych na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 marca 1927 r. o wydzielaniu z administracji państwowej przedsiębiorstw państwowych przemysłowych, handlowych i górniczych oraz o ich komercjalizacji (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 195).

(2) Rada Ministrów wyda w drodze rozporządzeń specjalne przepisy, normujące warunki dostaw i robót w monopolach i przedsiębiorstwach państwowych, posiadających samoistną osobowość prawną.

(3) W granicach upoważnień, ustalonych rozporządzeniami Rady Ministrów, poszczególni ministrowie w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu będą mogli wydawać szczegółowe przepisy o dostawach i robotach dla podległych im działów administracji państwowej oraz instytucyj, będących pod ich nadzorem. Dla administracji ogólnej i samorządu terytorjalnego przepisy takie wydawać może Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu, tudzież z innymi zainteresowanymi ministrami.

Art. 2. (1) Dostawy i roboty, objęte art. 1 niniejszej ustawy, powinny być z reguły wykonywane przez przedsiębiorstwa krajowe, mające siedziby w kraju, albo przez przedsiębiorstwa zagraniczne, posiadające w odpowiedniej wysokości wydzielony kapitał w kraju, dopuszczone do działalności i zarejestrowane w kraju.

(2) Dostawy i roboty powinny być wykonywane przy użyciu sił krajowych i surowców oraz wszelkich wyrobów pochodzenia krajowego, względnie o ile ich produkcja w kraju jest nie wystarczająca, z użyciem tych surowców i wyrobów w takim stopniu, aby produkcja ich została całkowicie wykorzystana. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych ustalą w drodze rozporządzeń obowiązek wykonywania zamówień tylko z surowców i wszelkich wyrobów krajowego pochodzenia, względnie wysokość obowiązującej domieszki surowców krajowych.

Art. 3. Wszelkie dotychczasowe przepisy prawne o dostawach i robotach dla Skarbu Państwa, samorządu terytorjalnego, instytucyj prawa publicznego zakładów i przedsiębiorstw państwowych, nie wydzielonych z ogólnej administracji państwowej na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1927 r. o wydzielaniu z administracji państwowej przedsiębiorstw państwowych, przemysłowych, handlowych i górniczych oraz o ich komercjalizacji (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 195), tudzież dla zakładów i funduszów, przez państwo zarządzanych, — tracą moc obowiązującą w terminie, ustalonym w rozporządzeniu Rady Ministrów, wydanem na podstawie art. 1 ust. 1.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu i innym ministrom we własnym zakresie działania.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przegląd ustaw i rozporządzeń.

Rozporządzenia Rady Ministrów:

Przywóz na obszar Polski towarów zagranicznych wprowadzonych na obszar W. M. Gdańska w ramach kontyngentów gdańskich na zasadzie umowy polsko - gdańskiej z dn. 24. 10. 1921 r. — rozp. z dn. 22. 2. 1933 r. (Dz U. P. Nr. 14, poz. 93).

Obniżenie kar za zwłokę przy egzekucjach należności pieniężnych w postępowaniu przymusowem w administracji — rozp. z dn. 22. 2. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 94).

Rozporządzenie Ministra:

Wycofanie z obiegu niektórych pocztowych znaczków opłaty — rozp. Ministra Poczt i Telegr. z dnia 20. 2. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 97).

Nakazy inspektorów pracy nie mogą obejmować kwestji wynagrodzenia robotników.

Niektóre przedsiębiorstwa zalegają w wypłatach zarobków robotniczych. Zdarzały się wypadki, że Inspektorzy Pracy z tego powodu przysyłali nakazy zapłaty wspomnianych wynagrodzeń pod rygorem wysokich grzywień.

Stanowisko Inspekcji Pracy jest niesłuszne, potwierdza to wyrok Sądu Najwyższego Izba II sek. I. K. 5. — 30 z dnia 27 marca 1930 r.

Sprawy taryfowe.

Zasadnicza reforma taryf kolejowych.*)

Ministerstwo Komunikacji opracowało projekt reform taryfowych, który po uzgodnieniu z zainteresowanemi ministerstwami ma być wkrótce wprowadzony w życie. Taryfa na przewóz przesyłek drobnych ulegnie zniżce w klasie zasadniczej i przy przewozach do 400 km, przyczem rozmiar zniżki wyniesie 40 proc. na bliższych przestrzeniach, ca 16 proc. przy 200 km i do 8 proc. przy 300 km. Oprócz tego mają być wprowadzone 2 dodatkowe klasy tańsze dla wszystkich odległości przewozów. Klasa II będzie posiadała stawki na poziomie dawnej klasy drobnicowej IV z r. 1929, klasa III dla pozostałych tańszych artykułów będzie skalkulowana poniżej poziomu obecnej klasy R. VI. W rezultacie da to zniżki wynoszące na bliższych odległościach przewozu ok. 1/3 w porównaniu z obecną taryfą. Pozatem ulegnie zniżce taryfa wagonowa w zakresie klas 1—6 i w odległościach przewozu do 400 km. Obniżka nastąpi tutaj w takim rozmiarze, aby zachowana była właściwa proporcja między nowemi stawkami drobnicowemi i wagonowemi. Zasadniczej reformie mają być również poddane stawki na przewóz przesyłek pospiesznych, drobnych i wagonowych, tudzież stawki przesyłek ekspresowych i bagażowych. Przyjęto regułę, że taryfa pospieszna może być tylko o 25 proc. droższa od zwyczajnej. Taryfa ekspresowa oraz taryfa pospieszna drobnicowa przy użyciu pociągów osobowych mają być jednakowe i wynosić o 25 proc. więcej niż nowa taryfa pospieszna. Taryfa bagażowa ma być o 10 proc. tańszą od nowej taryfy ekspresowej. Zmiany te bardzo wydatnie obniżają taryfę pospieszną, ekspresową i bagażową na wszystkich przestrzeniach przewozu.

Dnia 24 ub. m. pod przewodnictwem dyrektora departamentu mgr. Taszyckiego obradował w Min. Komunikacji nadzwyczajny zjazd naczelników wydziałów handlowo-taryfowych wszystkich dyrekcyj kolejowych. Tematem obrad zjazdu były głównie sprawy, związane z projektowanemi zniżkami taryfy drobnicowej i wagonowej oraz taryf pospiesznej i ekspresowej, które to zniżki mają wejść w życie z dniem 1 kwietnia br. Pozatem omawiano sprawę zorganizowania statystyki przewozów ulgowych, coułatwiłoby zorjentowanie się w opłacalności zniżek taryfowych.

*) Już po zestawieniu materjału redakcyjnego ukazał się Nr. 17 „Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych" który przyniósł wspomnianą wyżej reformę.

Różne.

Ustawa kartelowa.

Sejm uchwalił ustawę kartelową. Ustawa opiera się na 4-ch zasadach: ujawnienie umów kartelowych przez rejestrację w rejestrze kartelowym przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu; ingerencja tylko wtedy ma nastąpić, jeżeli zagrożone jest dobro publiczne, a dochodzenie innych praw pozostawia się na dotychczasowej drodze, przyjętej dla stosunków prywatnoprawnych; nadzór nad kartelami sprawuje minister przemysłu i handlu przez prawo stawiania wniosku do sądu kartelowego, orzeka Sąd kartelowy przy Sądzie Najwyższym, składający się z 5 osób, z których 3 reprezentują czynnik sędziowski, a 2 czynnik fachowy. Rejestr jest jawny. Minister ma prawo wydawać tymczasowe zarządzenia, co do których dopuszczone jest odwołanie do sądu kartelowego.

Komisja przemysłowo-handlowa poczyniła szereg poprawek w projekcie rządowym. Kontroli podlegają nietylko umowy, uchwały i postanowienia karteli, lecz także sposób ich wykonywania, a więc sama działalność karteli. Przeredagowano postanowienia o naruszeniu dobra publicznego odnośnie do cen. Naruszenie dobra publicznego następuje, według stylizacji komisji wtedy, jeżeli ceny są podwyższone do poziomu gospodarczo nieusprawiedliwionego, lub na tym poziomie są utrzymywane. Zmianie uległ także artykuł, dotyczący udziału przedsiębiorstw krajowych w kartelach zagranicznych.

Rokowania z „Sowpoltorgiem“.

Jak wiadomo umowa z „Sowpoltorgiem“ została przedłużona na dwa lata. Pertraktacje doprowadziły do układu odnośnie wysokości eksportu do 4 miljonów rubli rocznie. Głównemi produktami naszego eksportu na pierwsze półrocze rb. mają być wyroby tekstylne, obrabiarki, wyroby hutnicze, walcówka, drut, parowozy, osie, wagony itp. Na pierwsze półrocze jest zagwarantowany eksport w wysokości conajmniej 2 miljonów rubli.

Obniżka cen spirytusu dla celów przemysłowych.

Po dokonanej już przed kilkoma miesiącami obniżce cen spirytusu dla celów konsumcyjnych i cen wyrobów monopolowych, stała się obecnie aktualna obniżka cen spirytusu dla celów przemysłowych. Odnośne rozporządzenie czeka w tej chwili decyzji i podpisu Ministra Skarbu. Obniżka będzie miała mniejsze rozmiary niż w zakresie spirytusu konsumcyjnego

Wyroby firm krajowych, godne polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1933.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.